

Státní fond kinematografie

Veletržní palác
Dukelských hrdinů 47
170 00 Praha 7

+420 224 301 275
sekretariat@fondkinematografie.cz

Fond a DRA

Tisková zpráva, 8. září 2016:

Státní fond kinematografie považuje za nutné vyjádřit se k nově vydané odborné publikaci Živý film - Digitalizace filmu Metodou DRA o přístupu k digitálnímu restaurování, která je prvním oficiálním výstupem Metodiky digitalizace národního filmového fondu v rámci projektu NAKI¹.

Fond spravuje práva výrobce ke všem českým filmům vyrobeným v letech 1965 až 1991 a je pro něj důležité tyto filmy znovu zpřístupňovat veřejnosti. Fond byl v posledních měsících zdrženlivý k metodě DRA a po prvním přečtení právě vydané publikace je zřejmé, že zcela právem.

Kniha, kterou Fond obdržel, nemůže být považována za odbornou práci postavenou na seriózním výzkumu. Místo toho jde o zcela dogmaticky a normativně zaměřenou práci, jejímž obsahem je spíše sborník emailů a hanopisů mezi řešiteli a dalšími stranami, které se do celé diskuze o digitálním restaurování zapojily. Vyskytují se zde explicitní i implicitní invectivy vůči názorovým oponentům. Chybí popis a výstupy základního výzkumu řešitelů, který by přispěl k dynamicky se rozvíjejícímu oboru digitálního restaurování a mezinárodní diskuzi, jak efektivně restaurovat, zpřístupňovat a uchovávat významná audiovizuální díla v digitálním věku.

Text publikace navíc zcela otevřeně vylučuje z procesu restaurování odborníky a neprávem zpochybňuje jejich odbornost. Konkrétními tezemi navrhuje i podmínky, které by veřejným institucím typu Fond prakticky znemožnily vyhlášení veřejné soutěže, tedy jediného možného způsobu, jak z veřejných peněz financovat digitální restaurování.

Dalším významným problémem celého textu je definice restaurátora, který podle řešitelů musí být vzdělaný v dotčených uměleckých oborech, tedy v tomto případě v oboru kamery a zvukové tvorby, a měl by mít bohatou uměleckou praxi. Podle této logiky by Gianluigi Colalucci (hlavní restaurátor fresek v Sixtinské kapli, inženýr s "pouhým" diplomem restaurátora) měl mít za sebou několik vlastních fresek, aby mohl vykonávat tuto významnou práci. Podobně i Davide Pozzi, ředitel vyhlášené restaurátorské laboratoře v Bologni², je filmovým historikem a archivářem a nikoliv praktikujícím kameramanem. I přesto byl na diskuzi pořádané Ministerstvem kultury³ řešiteli téměř oslavován za svoji prezentaci o jejich vlastním postupu digitálního restaurování.

¹ Metodiky digitalizace Národního filmového fondu. Metodiky hodnocení kvality filmového obrazu z pohledu zrakového vjemu diváka s cílem vytvoření rovnocenné restaurované digitální kopie v porovnání s mateřskými archivními filmovými obrazovými zdroji (kód projektu DF13P01OVV006), financovaného z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity České republiky (NAKI) Ministerstva kultury České republiky

² L'Immagine Ritrovata, film restoration & conservation, Cineteca Bologna

³ Diskuze proběhla 1. Června 2016 v Kině Pilotů na žádost Ministerstva kultury ČR

Restaurátor má navíc dle řešitelů povinně spolupracovat s expertní skupinou, která je složená ze zástupců autorských profesí, kde je za autora považován režisér, kameraman a mistr zvuku (a má mít závazné složení tři kameramani, dva zvukaři a jeden režisér). Ostatní profese jako střihač, scénárista, architekt, výtvarník nebo herci jsou z této expertní skupiny vyčleněni. Navíc by členové expertní skupiny měli být také členy profesních organizací. Podle metody DRA je pro restaurátora navíc tato expertní skupina v neměnném složení povinná. Není tedy na restaurátorovi, koho si do expertní skupiny přizve.

Důvěryhodnost této odborné publikace značně snižuje fakt, že nebyla vydána akademickým Nakladatelstvím AMU, která je příjemcem celého grantu na výzkum projektu, ale soukromou společností, která nedisponuje vědeckou radou pro posouzení obsahové stránky. Jeden ze dvou recenzentů knihy navíc vůbec není z oboru kinematografie, což u publikace, která by měla sloužit jako významný dokument pro restaurování národního filmového fondu, vzbuzuje značné pochybnosti o jejím obsahu a závěrech.

Fond v tuto chvíli považuje za zásadní připomenout stav před několika měsíci, kdy diskuze mezi řešiteli a NFA byla natolik vyhocená, že do ní byl vtažen sám ministr kultury, aby celý problém řešil. Publikace navíc svou konfliktní podobou porušuje ministrovu výzvu, aby byl způsob hledání řešení ohledně restaurování konzultován věcně a bez osobních napadání v médiích.

Cílem grantu a projektu NAKI řešitelského týmu FAMU (a do jisté doby i NFA) bylo vytvořit kvalifikovanou metodiku pro digitální restaurování, kterou by mohl Fond používat jako kvalifikační kritéria pro vyhlašování veřejných zakázek na digitální restaurování. Cestou badatelského restaurování, kterým je metoda NFA založená na ultrakonzervativním přístupu k práci s referenční kopíí, Fond jít nechce, neb badatelská verze filmu není přijatelná pro současného diváka. Při počátečním zhodnocení publikace lze konstatovat, že Fond ztratil další potenciální možnost obdržet od řešitelů takový výstup, který by byl pro potřeby zadávání veřejných zakázek použitelný.

Fond je tedy stále odkázán na vlastní etický kodex, který není rigidní metodikou, ale stojí na základech ověřených postupů v zemích s dobrou praxí a výsledky v tomto oboru. Podle tohoto dokumentu byl restaurován film Intimní osvětlení, který byl nadšeně přijat jak samotným režisérem Ivanem Passerem, tak diváky na letošní obnovené premiéře na MFF v Karlových Varech.

Fond zůstane součástí diskuze o digitálním restaurování, protože chce najít způsob, jak efektivně restaurovat česká klasická díla ve svém katalogu a dohnat zpoždění oproti jiným státům, které mají zdigitalizovanou mnohem větší část svých archivů.

Metoda DRA je pro Fond v tuto chvíli nepřijatelná. Výstupy nedosahují ani základních parametrů seriózního výzkumu a způsob komunikace připomínající spíše ultimátní boj je možný snad na place, nikoli však při diskuzi o zachování národního filmového dědictví.